OSLOBOĐENJE

SEDMIČNI MAGAZIN, 23. AVGUST/KOLOVOZ 2009.

Nedjelja

BONO VOX
PLANETARNA ZVIJEZDA I BH DRŽAVLJANSTVO

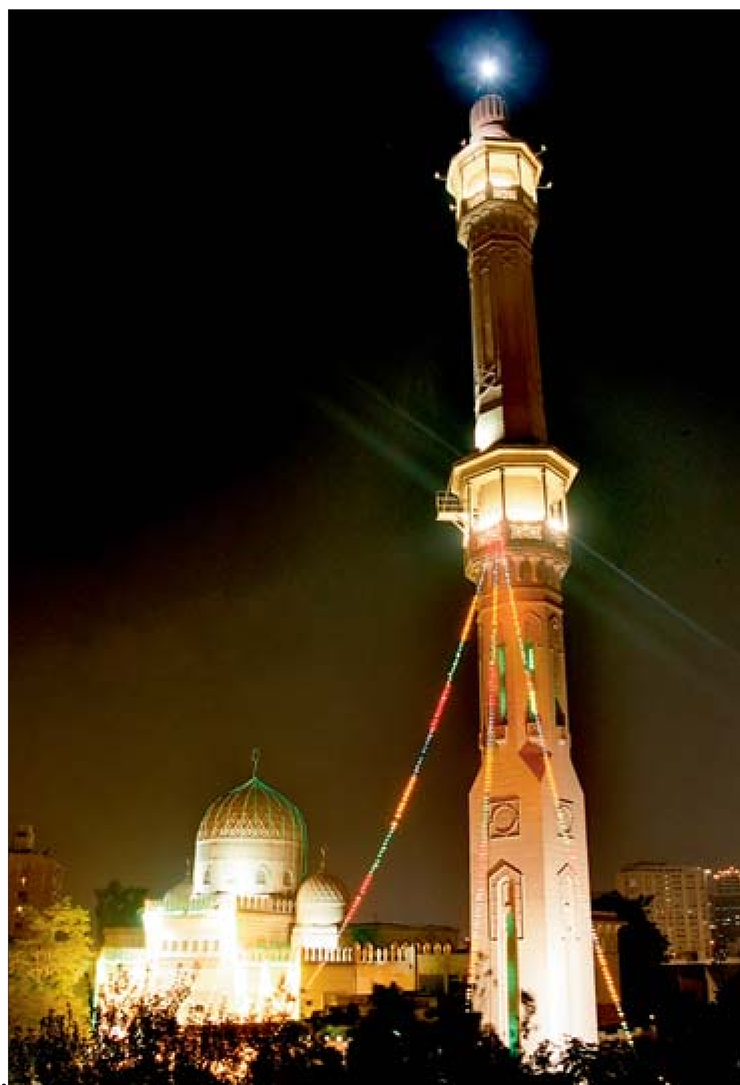
RAMAZAN JE POČEO

POSEBAN MJESEC ZA VJERNIKE MUSLIMANE

IGROM VRATITI DJECI OSMIJEH • U IME MOSTARACA • POŠTART

Poseban mjesec za vjernike muslimane

Ramazan se ne svodi samo na post, prije svega on bi među muslimanima trebao pojačavati smisao suosjećanja s drugima, posebno s jetimima, ubogim, siromašnim i svim socijalno ugroženim članovima zajednice

Kod nas se mnogo i govorilo i pisalo o ramazanu i teško je reći nešto novo o ovoj temi. Osim podsjećanja na instituciju posta, spomenut ćemo još neke obrede kojima se treba upotpuniti ovaj mjesec u jednu osmišljenu cjelinu. Vratit ćemo se u prošlost sve do druge godine po Hidžri, kada je sljedbenicima posljednjeg Allahovog Poslanika propisan post. Bila je to zapravo obnova ovog izraza pobožnosti koji je bio propisan i ranijim poslanicima i njihovim narodima. "O vjernici, propisuje vam se post, kao što je bio propisan onima prije vas, da biste bili bogobojazni." Poslanik je pohvalio post Davuda, as., koji je postio svaki drugi dan.

Sve semitske vjere poznaju instituciju posta, a gotovo da nema religijskog sistema koji ne sadrži post, što potvrđuje kuržansku postavku o ranijoj propisanosti posta i jedinstvo izvora svih većih svjetskih religija.

Mjesec ramazan obilježen je mnogim posebnostima, pa prema vjerovanju u njemu meleki traže oprost za vjernike sve dok se ne omrse, u mjesecu ramazanu šejtani bivaju okovani, u njemu se otvaraju sva vrata dženneta i zatvaraju sva vrata džehennema, u ramazanu je noć "Kadra" (Lejletu-l-Kadr) koja je bolja od hiljadu mjeseci. Allah dž.š. u svakoj noći ramazana oslobodi određen broj svojih robova od vatre. Svakog dana ramazana Allah dž.š. ukrašava džennet i govori: "Moji će robovi naići na nedaće i iskušenja pa će se zbog tebe (zbog dženneta) strpjeti."

Što se tiče posta ili "savma" kod muslimana, on podrazumijeva uzdržavanje od svega što ga kvari (jelo, piće, pušenje, spolno općenje i sl.) u vremenu od pojave zore do izlaska Sunca. To je stroga obaveza svakog punoljetnog i zdravog muslimana i muslimanke.

Post mjeseca ramazana je ustanovljen Kuržanom, sunnetom i konsenzusom muslimana (ar. Idžmža). Post se sastoji od dva osnovna temelja (ar. Rukna).

Prije svega, to je uzdržavanje od onoga što kvari post od pojave zore pa do zalaska Sunca, a dokaz za to su riječi Uzvišenog: "I jedite i pijte dok ne budete razlikovali bijelu nit od crne, zatim upotpunite post do noći."

Odluka (ar. Nijjet) Ibn Omer od Hafse prenosi da je Allahov Poslanik, rekao: "Ko ne zanijjetiti ovaj post prije sabaha, nema posta" (En-Nesai, Et-Tirmizi, Ibn Madže i drugi).

Međutim, ramazan se ne svodi samo na post. Ramazan bi među muslimanima trebao pojačavati smisao suosjećanja s drugima. Posebno bi do izražaja trebala doći briga o jetimima, ubogim, siromašnim i svim socijalno ugroženim članovima zajednice. Post nije samo ustezanje od jela i pića već i nastojanje da se strasti, koliko je to moguće, oplemene.

Čovjek kroz post razvija sposobnost da kontroliše sebe i svoje postupke, pa vjernici ne bi trebali imati poseban odnos samo prema postu, već bi trebali da ramazan iskoriste i za druge oblike ibadeta kojima se upotpunjuje doživljaj posta. Mi ćemo spomenuti samo neke od sadržaja kojima se treba upotpuniti ramazanski post.

Takođe je i sunnet u ovom mjesecu po noći obavljati teravija-namaz. Uraditi malo dobra u ovom mjesecu, donosi nagradu kao izvršavanje farza u drugim mjesecima. Izvršiti jedan farz u ovom mjesecu donosi nagradu kao izvršavanje sedamdeset farzova u drugim mjesecima.

Ovaj mjesec je mjesec strpljenja (sabra, sabura). Oni koji su strpljivi će otići u džennet. Ovo je mjesec u kojem se moramo lijepo slagati. U ovom mjesecu se rizk mu'mina povećava. Ako neko u ovom mjesecu dadne iftar nekome ko posti, njegovi grijesi će biti oprošteni.

Ovaj mjesec je u svojim prvim danima rahmet (milost), u svojim srednjim danima afv i magfiret (oprost), a u svojim zadnjim danima oslobođenje od džehennema.

Ramazani hadži Muše Ćosović iz Kopača

Ljepote mubarek ramazana

Hadži Muša Ćosović: Najljepše se osjećam u vrijeme ramazana

Najljepše su ramazanske večeri , kad se priprema iftar i kad se čeka da pukne top, da se upale kandilji i da se popije prva kap vode. Lijepa su ta zajednička sjedanja uz sofru, lijepa su i sijela poslije odlaska u džamiju kad se dugo u noć uči, priča, prisjeća...

Arijana HAMZIĆ

Pred sami ramazan, hadži Muša Ćosović u dvorištu porodične kuće sa snahom i djecom pristavila kazan da skuha sok od borovnice. Miriše avlija na borovnicu, a prolaznike pođe ah na topli napitak od kojeg će za nekoliko sati već u bocama poredanim okolo biti izliven pravi prirodni sok, zdrav i bez šećera, a sladak i mirisan k'o šerbe. Kuća Ćosovića, hvala Bogu, puna svega, još pred ramazan spremila se hadži Muša, da provede mjesec u postu i ibadetu al' joj drago k'o u nekadašnja vremena da se eto i za ramazan pripremi, da budu ljepši sehuri i iftari...

– Akobogda, inšalah, evo ćemo i ovaj dočekati u najljepšem miru i rahatluku, veli hadži Muša puštajući uzdah koji najbolje kazuje da joj eto baš taj mir, taj rahatluk, čistotu može donijeti ramazan, najodabraniji mjesec u islamskom kalendaru.

NEVOLJE MUHADŽERLUKA

– Ja, kad nastupi ramazan, ništa ne radim tako sam i prije uvijek, moje se zna spremam iftar, učim mukabelu, u džamiju na svaki vakat. Ja svoje obavljam. Džemat u Kopačima nije mali, bude puna džamija posebno uz ramazan a kad krene prva teravija i mukabela, ljepota je to koju hadži Muša ne propušta. Prva je na teraviji... Kako i ne bi kad je odrasla uz Kur'an, mekteb, u vjeri koja je za nju nešto najčistije i najljepše. K'o malehno dijete, raduje se ona što joj je Alah uslišio molbe, podario dug život i dobro zdravlje, da mu uputi dovu i padne na sedždu svaki vakat. I što je dočekala i ovaj, najljepši od mjeseci ramazan. Lijepih je godina poživjela hadži Muša, 1928 godište nije šala, a zdravlje je veli, služi dobro. Dever preko glave preturila za ovih osamdeset i jednu godinu, u svakakvim vremenima dočekivala i ispraćala ramazane.

Rođena je ova živahna starica u Batovu, malom čajničkom selu u porodici Paradžika, gdje je provela prilično sretno djetinjstvo.

– U Batovu je bio mekteb i mi djeca smo tad išli i učili prve sure. Četiri godine sam učila Kur'an i naučila. Lijepa su to vremena bila. I sretna. Tad u mi još roditelji bili u životu, sjeća se hadži Muša.

Al', onda je izbio rat. Drugi svjetki. Tri i po godine muhadžerluka. Čemer i nesreće nisu je mimoišle. Kada se vratila kući, ništa više nije bilo isto. Teški dani su nastali jer se majka utopila na povratku i sestrino muško dijete. Nedugo zatim umrla joj je najmlađa sestra, pa otac. Njih dvije, sestre ostale su same od 12 i 13 godina.

– E, moje dijete, kako se poslije onog rata radilo i kopalo. Sijali smo ja i ona sve, kopale krvnički. Mor'o si raditi da imaš da jedeš... I tako... A, onda smo se poudale, došla sam ovdje u Gradac u Kopače u finu kuću. Ali se i ovdje uvijek radilo, ali se i imalo. To je tako, imaćeš ako radiš. I eto, fin sam život provela al' u starosti sam najrahatnija.

A taj rahatluk nije Muša osjetila samo sada u svojoj kući, iako je ponovo doživjela rat, pa muhadžerluk. O tome malo priča no njeni uzdasi svjedoče da je poput i drugih iz ovih krajeva teško podnijela ponovni odlazak od kuće, u nepoznato.

– Uvijek je vjera bila ta na koju sam se oslanjala pa sam eto i ispunila svoju najveću želju kad sam otišla na hadž. To mi je bila najveća i jedina želja na svijetu. Nisam htjela ni avionom nego sam išla autobusom da sve vidim. Hvala Bogu, i zdravlje me dobro poslužilo, a najljepše mi je kad smo bili u Poslanikovoj džamiji u Medini. Sedam dana smo obilazili džamije, klanjali, obišli ona brda gdje je Poslanik ratovao, mezarje gdje su pejgambri izginuli, gdje je ukopan Ibrahim a.s. Ma kakav je to osjećaj ja nikako ne znam da kažem, eto ne znam da ti kažem al' je toliko lijepo, toliki sam mir osjetila i onaj miris kakvog nigdje na dunjaluku nema. Ljepota je to pa kad smo bili u Meki u jednoj džamiji gdje smo klanjali ikindiju, onda polahko obukli bijele haljine. Nikad neću zaboraviti ono što sam doživjela. Za mene ništa na svijetu nije ljepše od hadža. Kad bih još jednom mogla da obiđem sve to i da odem na hadž, ne bih ni za čim u životu požalila, sa nekim posebnim ushićenjem i radošću govori hadži Muša Ćosović.

Iako je u poznim godinama vid je dobro služi pa čak ne koristi ni naočale.

– Ja sve učim mukabele i Kur'an bez naočala, provedem ramazan u ibadetu, kad sjedem znam učiti dugo. A moji ukućani kažu da sam najsmirenija i nekako najmirnija. Pa kako neću biti mirna kad držim Kur'an u rukama i samo me to smiruje. Ja sam to uvijek voljela i to mi iz srca nikada neće izaći, ponosno kazuje starica.

INSAN JE INSANU NAJPREČI

–Bilo je teških dana, kako je bilo teških dana da i ne govirim, svega i svašta, ali meni nikad niko ništa nije zabranio kad je vjera u pitanju i zbog toga sam zadovoljna. Hvala Alahu fin mi je život bio, djeca su mi zadovoljna, unuci. Četvero djece sam izrodila, sina i tri šćeri, devetero unučadi. Vasvijini i Hasnijini i Fahrova, odgojila sam ih bogami i na pravi put izvela. Moj Fahro svako jutro dođe pod prozor pa zove da vidi kako sam, svaki dan dolazi da upita treba l' šta. A šta će mi više od lijepe riječi od mog djeteta, to je najbitnije.

–Prepostila sam mnogo ramazana i učila mukabelu ali osjećaj kad nastupa mubarek mjesec ne mere biti bolji. Kad nastupi ramazan to je nešto najljepše, posebno mi nešto lijepo mimo ostale mjesece. Pripremimo se fino, a blizu džamija pa onda mogu i svaki vakat u džamiji klanjati, a kuća spremna, priča s radošću hadži Muša. Sjeća se kako su nekada dočekivali ramazane.

– Bilo je vremena kad se nije moglo nešto naročito pripremati, a opet nekako ispadne fino. Sve ti nešta sam od sebe kriješ cijelu godinu da imaš za ramazan. A sad imaš šta hoćeš, a eto nekad bi bilo samo ono što smo sijali.

– Prije su se pravile pite, a ko je imao brava da zakolje dobro i jes'. Pa pravili pilave i tarhane, opet ono starinsko i najviše bi ponaosob, svako za sebe, a nekad bismo se udružili pa bi zajednički pravili jela. Ko je htio da pravi iftar onda pozove više ljudi i žena, a mi žene starije bi znale kuhati i prije ručka da je hrana vruća. Ama tako smo radile kad nije bilo ni struje ni ničeg. Ja stavim sač a ovamo rasučem jufku pa dok je sač gotov da stavim pitu, gotova i pita. Ljepše bi bilo jesti kad je taze. Sve je ljepše kad je taze, a meni se čudio svijet ko biva što ustajem tako rano. Ma meni to nikada nije bilo teško, i sad ja nekad znam pitu rasukati za ručak. Imam volje čvrste, to je najbitnije, nije mi mrsko.

– Najljepše su ramazanske večeri, kad se priprema iftar i kad se čeka da pukne top, da se upale kandilji i da se popije prva kap vode. Lijepa su ta zajednička sjedanja uz sofru, lijepa su i sijela poslije odlaska u džamiju kad se dugo u noć, uči, priča prisjeća... Najljepša i najvažnija noć od svih noći je Lejletul-kadr. Sjećam se još od ranog djetinjstva da su tada sjela bila najduža, učenje iz Kur'ana najobimnije, a narod se najviše sastajao baš te noći da podijeli sve radosti koje ona pruža srcu svakog vjernika.

Sad je svega toga mnogo manje. Nema onog nekadašnjeg veselja, mubarek mjeseca ali biće bolje. A bogami mešćini da današnja omladina ne može ni stići, goni ih poso, krediti, trka sve na brzinu niko nema puno vremena. Prije je svijet bio bliži, komšija bliži nego jaka za vratom, a sada oni televizori i ti kompjuteri, narod odmaklo jedne od drugih. Imam ja šta poručiti omladini, volite se, družite se, kako god okreneš osim dragog Alaha, insan je insanu najpreči.